

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri
Raymundi**

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

An sacerdos possit testari

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

re testamentū de rebz p̄muniſz absqz p̄ſenſu v̄ri. Pro illo est sciendum. q̄ res sunt in duplici d̄iſt̄iā. qz quedā sunt res mulieribz appropriate. vt sunt eaz vestimenta z pep̄la capitis. Alie sunt res viro appropriate. Et alie s̄t res v̄tr̄isqz appropriate. Et de p̄mis mulier p̄t legare viro p̄tradicente. et hoc d̄z fieri cū moderatōe ne vir grauel in onere matrimoniali

¶ Quarto notāndū. si aliquis decubens prompte perderet loquedam. z si testamentū libenter assignaret z propter carentiā loquēle nō potest diceſe re ſeu expr̄mere. ſed ille decubens iaciens ſcribere ſcriberet intentum teſtaſ menti. tunc ibi dubitatur. v̄trum hoc testamentum tenet. vel non. Ibi reſpondent doctores iuris q̄ ſic. ſcilicet tale testamentum est legatum ſag tenet ad tantum. acſi vocetenus exp̄ſiſſet. quia per ſola ſigna homo poſteſt legare testamentum ſuum.

¶ Quinto est notandū. si aliq̄s ſacerdos decederet. tunc ibi dubitaſ qd de rebz ſuis eſſet agendū. Reſpondetur ſub triplici diſt̄iſtōne. vel ergo ille ſacerdos haberet bona eccleſiaſtica tm̄. vel bona matrimonialia tm̄. vel illa bona ſunt ſimul mixta. Si p̄mo modo. tunc ſacerdos de iſtis rebz nō potest facere testamentum. quia bona eccleſiaſtica ſuccedūt ſoſ lum eccleſie z ſucceſſoribus eius. Si ſecūdo modo tunc ſacerdos de eis licite potest facere testamentū. z etiam de iſtis que p̄p̄iis laboribz acquiſiuit. Si aut̄ illa bona ſunt mixta tunc debent diuidi. ita q̄ p̄ma pars illius deſer̄t venire ad v̄tilitatem epiſcopi. ſc̄da pars ad v̄tilitatem eccleſie. tertia p̄s ad v̄tilitatem pauperum. quarta pars ad v̄tilitatem ſuorum amicoz. Et nō debent illa bona dari ad manus amicoz. quia alſ iniuſte proceder̄t circa iſta bona ea retinendo. ſic q̄ nō verterentur partim in v̄ſum eccleſie. et partim in ſubſidium pauperum. modo ſi hoc fieret tunc graue peccatū cōſ mitteretur. z omnes prelati potentes huic crimini reſiſtere z nō reſiſtunt ſunt rei in tali crimine. ergo bona ſacerdotum v̄tr̄isqz ſm̄ illam iuſticiam in quatuor partes debent diuidi. vt predictum eſt.

¶ Ultimo notandum eſt. dubitatur. v̄trum vſurarius manifeſtus poſteſt facere testamentum. Ibi reſpondent doctores q̄ non. niſi iſpe vſurarius ſat̄iſ faciat p̄ius de vſuris. vel q̄ ad minus cautionem ſufficientem preſter̄ de ſat̄iſ factōe z vſuris.

s̄ vir .i. duas vxores

.i. talis hō

Qui binas duxit mulieres bigamus hic eſt

talis hō ſic dicit̄

.i. ad ordinē ſacerdotis

Bigamus admitti non debet in ordine ſacro

s̄ puellā .i. matrimonialit̄ incorrupta

Corruptam ſi duxiſti pro virgine. non te

.i. iſte

.i. remoueat

Error hic excuſat. quin pellat ab ordine ſacro

.i. an̄ m̄rimonii p̄gnouiſti m̄rimonialit̄er

Quam defloraiſti ſi duxiſti minus obſtat

.i. legitime duxiſti p̄ verba de futuro

Si deſponſaiſti binas et noueris vnam

Summula Raymūdi.

s^c ad sacros ordines

In tali casu procedere non iniberis

.i. puella .i. castitatis

Virgo tibi nupta si virginitatis honore

.i. deflorata .i. a nō s^c carnali

Prespoliata prius fuerit q̄ noueris ipsam

s^c idē nescis .i. hac deceptōe

Istud et ignores. ista non fraude tueris

s^c carnali illo noie diceris

Si cognoscis eam quin bigamus inde voceris

.i. castitate uoueas s^c aliquā in corruptā

Si votum casti facias. ac inde puellam

s^c matrimoniali .i. infringēdo

Duxeris intactam. quia votum transgrediendo

.i. trāsgressus .i. p̄sbyteratus

Præuicatus es. inde tibi sacer ordo negatur

s^c mulieris .i. post obitū talis hō

Huius post mortem. mihi bigamus esse probaris

.i. vxor in aliq̄ fornicatōe manifesta

Si tua sit coniunx in adulterio tibi nota

s^c sic mulieri .i. post adulteriū eris

Commiscendo sibi sua post probra. bigamus eras

.i. notū sit s^c adulteriū viro talis hō ipō

Si sonat hoc idem de te sis bigamus ex te

sez mulieris .i. adhereat

Si dubium crimen huius sic pendeat et lis

.i. iura carnalia mulieri .i. exigēti

Debita carnis ei reddas de iure petenti

¶ Istud est aliud capitulum huius tractatus. in quo magister intendit determinare de bigamo dicens. q̄ ille dicitur bigamus qui accipit duas vxores successiue. ⁊ nullus talis debet admitti ad sacros ordines. Deinde subdit alia documenta dicens. si aliquis accipit corruptam virginem et credit eā esse virginē. ea mortua non potest attingere sacros ordines. nec ille error eum excusat Sed si ipsemet deflorasset eam ⁊ postea sumeret eā legitime tunc hoc minus obstaret. ¶ Subdit secundum documentū dicens. si aliquis desponsasset se ad duas mulieres et solum vnam cognosceret ille non inibetur procedere ad sacros ordines. ¶ Tercium documentum est. si aliqua puella est tibi nupta que prius est spoliata honore virginitatis. ⁊ si tunc cognosceres eam inde voceris bigamus. ¶ Quartum documentum est. si tu fecisti votum continentie ⁊ postea natura instigante accipias vnam intactam puellam tunc tu es præuicatus ⁊ sacri ordinem non potes attingere. ⁊ post mortē illius eris bigamus reputatus

Folium CXXVI

Ultimū documentū est. si mulier tua est publica adultera te sciente. et si cō
miscueris et eris bigamus. et hoc idē de te viro est intelligendū si trāsgres
dieris thozū legitimū. et licet ipa est publica adultera. tñ ea postulante des
bita carnis a te de iure debes ei reddere. Sed postulans in quattuor tem
poribz et alijs circumstantijs phibitis peccat et nō reddes.

Notandū p̄mo. qd sit bigam⁹. vñ bigam⁹ sic describit. Est p̄sona ir
regular⁹ q̄ p̄trahit cū vna et deim cū reliq̄. S; bigamia sic definit. ē irregu
laritas p̄cedēs ex federe p̄iugali vel ex aliq̄ illi annexo. vel ē viciū p̄ueniē
ens ex diuisione carnis. eo q̄ vnio viri et mulier⁹ p̄cat vnionē xp̄i cū ecclia.
q̄ vnio oīno est simplex. et sic bigam⁹ d̄r a bis qd ē due et gama mulier q̄st
duas hñs mulieres. vel aliq̄s occupatus cū duabz mulieribz.

Secdo notandū. illud viciū sit multipl̄. Primo qñ aliquis p̄trahit
matrimonū cū vidua. tunc talis d̄r bigamus. Secdo fit. qñ aliq̄s recipit
duas mulieres in diuersis p̄ribus et t̄pibus. sic qñ vna morit̄ q̄ tūc aliaz
ducat. Tercio illud viciū fit. qñ aliq̄s ducit duas mulieres simul et semel
et mittit sibi eas copulare. Quarto fit. quādo aliq̄s habet vnā vxorem de
iure. et aliam sine iure. Verbi gr̄a. vt ille q̄ habet vnā vxorem legitimā
et alia cui p̄miscet carnal̄ ille d̄r bigamus. Quinto. qñ aliq̄s p̄miscet sue
vxori quam scit esse adulterā. sic q̄ post adulteriū reddat illi iura p̄iugalia
ille erit bigamus. Sexto. qñ aliq̄s credit se p̄trahere cū virgine et p̄trahit
cū muliere. iste error nō excusat eū quin vtiq̄s erit bigam⁹. Et istis sex mo
dis fit bigamus. qui diligenter sunt p̄siderandi. nam sunt necessarij. qz nul
lus talū in ordinibz sacris p̄cedere potest

Ultimo nota. dubitat. si aliq̄s cognosceret virginē añ matrimonūz
cū qua postea p̄traheret matrimonū. vtz ex hoc fiat bigamus. Et videt̄
q̄ sic. qz talis nō duxit virginē s; corruptā. ergo talis erit bigamus. Ad h
videtur. qz talis nō est bigam⁹. qz talis nō diuisit carnē si saltem scit eā co
gnitam solum ab eo et nō ab aliquo alio viro. si vero cognita est ab aliquo
alio viro tunc censetur bigamus

Hpost h̄ .i. dicere .i. sortilegia
Inc ego deberem recitare superstitiones
supsticioēs .i. inspiētes .i. p̄demnant
Quas faciunt homines stulti. quibus inficiuntur
.i. corrigi .i. masculoz
Simplicitas poterit compesci stulta virorum
doctoz .i. p̄peller s; supsticioē
Sed quis sortilegas compescet ab hac mulieres
.i. neq̄cias muliez .i. manifestare
Sectas et trufas harum qui scribere vellet
s̄ ille trufas
Non completeret eas vitulorum pellibus octo
har. muliez .i. innūerabiles stulticijs mulieres
Stulticie mille vel plures sunt quibus ille